

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2541/2019
28.10.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Никола Шијан, адвокат из ..., против тужених Града Кикинде и ББ из ..., чији је пуномоћник Вукица Мидоровић, адвокат из ..., ради утврђења дискриминације и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1866/18 од 13.12.2018. године, у седници одржаној 28.10.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована, ревизија тужених изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1866/18 од 13.12.2018. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Зрењанину П1 5/17 од 30.03.2018. године, делимично је усвојен тужбени захтев и утврђено да су тужени дискриминаторски поступали према тужиоцу због његовог политичког уверења, стављајући га у неповољнији положај у односу на друге запослене у истој или сличној ситуацији, деградирајући га професионално, чиме су повредили његово право на једнако поступање, право на рад због његовог личног својства и повредили му част и углед. Обавезани су тужени да тужиоцу по основу накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде права личности и повреде права угледа и части због претрпљене дискриминације солидарно исплате 100.000,00 динара са затезном каматом од 30.03.2018. године до исплате и да му накнаде трошкове парничног поступка у износу од 139.600,00 динара са затезном каматом од извршности пресуде до исплате. За веће тужбено тражење захтев је одбијен.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1866/18 од 13.12.2018. године, одбијена је као неоснована жалба тужених и потврђена наведена првостепена пресуда у усвајајућем делу.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени су благовремено изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права на основу члана 41. став 4. Закона о забрани дискриминације из члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку.

Испитујући побијену пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 55/14), Врховни касациони суд је оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Неосновани су ревизијски наводи да је другостепени суд учинио битну повреду из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП, јер је другостепени суд побијену одлуку засновао на чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку. Супротно тврдњи ревидента ревизијски суд сматра да је жалбени суд оценио битне жалбене наводе који су од значаја за пресуђење ове парнице, па није учињена битна повреда из члана 374. став 1. у вези члана 396. став 1. ЗПП. Указивање на погрешно утврђено чињенично стање није дозвољен ревизијски разлог.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је 2000. године засновао радни однос у Општини ... за обављање послова „...“. Решењем од 26.04.2012. године, распоређен је на послове ..., са коефицијентом плате 10,45, који са увећањем по основу сложености посла и одговорности износи 11,45. ... Општине Кикинда, овде тужени ББ је 29.11.2013. године, донео решење којим је тужилац распоређен на послове ..., у Секретеријату за ..., у Одсеку ..., са звањем ... и коефицијентом плате 8,74. До распоређивања на радно место ... тужилац је више пута био награђиван увећањем зараде због изузетног залагања у извршењу послова. Дана 23.01.2014. године донето је ново решење Општинске управе Општине Кикинда потписано од стране друготуженог ББ с тим што је као место извршења радних обавеза одређено ... у Тужилац је био присталица и симпатизер ВВ (његов ... је био члан ове странке). Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1770/15 од 04.11.2015. године, потврђена је пресуда Основног суда у Кикинди од 21.05.2015. године, којом је поништено као незаконито решење Општине Кикинда од 29.11.2013. године о распоређивању тужиоца на послове ... и тужена обавезана да га распореди на послове који одговарају његовој стручној спреми и радним способностима. Општинска Управа Општине Кикинда је 17.11.2015. године, донела решење којим се тужилац распоређује на радно место ... за ..., месне канцеларије и месне заједнице у насељеним местима Општине ..., а затим је 18.02.2016. године, донето решење идентичне садржине са претходним и тужиоцу је утврђено звање ... и коефицијент за утврђење плате од 8,74 и одређено да се ово решење примењује од 01.03.2016. године. Утврђено је да распоређивање и стављање у неповољнији радноправни положај тужиоца има везе са његовом политичким опредељењем, јер 24 запослена од укупно 30 запослених (у моменту премештања на послове ...) су били чланови или симпатизери ВВ, као и да су по ишчлањењу из ВВ одређена лица поправила свој радноправни положај и враћена на ранија или слична радна места, а да су ове промене радноправног статуса уследиле након политичких промена и смене власти коју је предводила ВВ, након чега је изменама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Општинској управи од 20.11.2013. године и број извршилаца на обављању послова ... са 3 повећан на 26. Убрзо по враћању одређеног броја радника у зграду Општинске управе (из наведених разлога) изменама Правилника број извршилаца се смањивао на 16, а потом на 8.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су усвојили тужбени захтев тужиоца налазећи да је

у конкретном случају у поступању туженог било дискриминаторског понашања у односу на тужиоца.

Врховни касациони суд налази да је становиште нижестепених судова правилно, из следећих разлога.

Одредбама члана 21. Устава РС утврђено да су пред Уставом и законом сви једнаки, да свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације и да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета. Забрана дискриминације зајемчена је и међународним правним изворима – Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода (члан 14.) и Додатним протоколом број 12 уз Европску конвенцију, као и Међународним пактом о грађанским и политичким правима (члан 26.). Држава Србија се свим тим правним актима обавезала да свакоме обезбеди потребну заштиту у случају дискриминације, како би право на једнакост заиста било практично и делотворно.

Забрана дискриминације лица која траже запослење, као и запослених, прописана је и члановима 18. до 23. Закона о раду ("Службени гласник РС" бр. 24/05...75/14). Чланом 18. овог закона прописано је да је забрањена непосредна или посредна дискриминација лица која траже запослење, као и запослених, с обзиром на пол, рођење, језик, расу, боју коже, старост, трудноћу, здравствено стање, односно инвалидност, националну припадност, вероисповест, брачни статус, породичне обавезе, сексуално опредељење, политичко или друго уверење, социјално порекло, имовинско стање, чланство у политичким организацијама, синдикатима или неко друго лично својство. Према члану 20. истог закона, дискриминација је забрањена по основу свих личних својстава која су набројана у члану 18. и то у односу на услове за запошљавање и избор кандидата за обављање одређеног посла; услове рада и сва права из радног односа; образовање, оспособљавање и усавршавање; напредовање на послу; отказ уговора о раду. Према члану 23. истог закона, запослени може да покрене поступак за накнаду штете од послодавца у случају дискриминације у смислу чланова 18-21. овог закона. Појам дискриминације ближе је описан у члану 2. Закона о забрани дискриминације („Сл. гласник РС“ 22/09), по коме изрази "дискриминација" и "дискриминаторско поступање" означавају свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лица или групе као и на чланове њихових породица, или њима блиска лица, на отворен или прикривен начин, а који се заснива на било ком личном својству тих лица. Законом о забрани дискриминације, у члану 16. прописано је да је забрањена дискриминације у области рада, односно нарушавање једнаких могућности за заснивање радног односа или уживање под једнаким условима свих права у области рада као што су право на рад, на слободан избор запослења, напредовања у служби, на стручно усавршавање и професионалну рехабилитацију, на једнаку накнаду за рад једнаке вредности, на правичне и задовољавајуће услове рада, на одмор, на образовање и ступање у синдикат као и на заштиту од незапослености. Из наведених одредаба произилази да су најбитније карактеристика дискриминације - прављење разлике између лица које тврди да је дискриминисано и других лица у истој или упоредивој

ситуацији, које при том мора бити неоправдано и мора бити везано за неко лично својство дискриминисаног лица.

У конкретном случају, свој захтев за утврђење дискриминације тужилац је засновао на тврдњи да је тужени распоређивањем на друго радно место, према њему поступао дискриминаторски због политичке опредељености и његовог политичког убеђења. Према одредби члана 2. став 1. тачка 1. Закона о забрани дискриминације дискриминација је свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање односно пропуштање (искључење, ограничење или давање првенства) на отворен или прикривен начин у односу на лица или групе лица као и на чланове њихових породица које се заснива на неком од наведених личних својстава (између осталог и политичком убеђењу) и другим стварним односно претпостављеним личним својствима. По оцени Врховног касационог суда, правилно су нижестепени судови закључили да је на тужиоцу само да учини вероватним дискриминаторско поступање, а да тужени у конкретном случају није са успехом доказао у смислу члана 23. став 2. ЗОР да није било дискриминације тужиоца у односу на остале запослене радике који нису симпатизери ... или су се ишчланили из ВВ, а везано за остваривање права из радног односа.

Наиме, тужилац је распоређен на радно место ... у ..., а потом у ..., на које су поред њега распоређени и други запослени који су били чланови ВВ или је процењено да су јој блиски, због чега нижестепени судови изводе правилан закључак да је тужилац био дискриминисан по том личном својству политичког убеђења, односно да су приликом премештаја тужиоца на друго радно место тужени Град Кикинде и ББ, били искључиво мотивисани политичким разлозима. Због тога нису основани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права

Супротно наводима ревизије правилно су нижестепени судови оценили да је у радњама тужених било дискриминаторског поступања, када је тужилац са радног места ... Одсека ... са звањем „...“ премештен на радно место ... у ... са утврђеним звањем – ... и нижим коефицијентом плате, јер је тужилац учинио вероватним да је стављен у неповољнији положај у односу на остале запослене у Општинској управи, као и у односу на групу радника која се ишчланила из ВВ, те да је стављање тужиоца у такав положај у вези са његовим политичким опредељењем, а тужени нису доказали да такво понашање није било дискриминаторско. За своје одлуке нижестепени судови су дали разлоге које у свему као правилне и потпуне прихвата и Врховни касациони суд.

Са изнетих разлога, Врховни касациони суд сматра да тужени нису доказали да у конкретном случају не постоји дискриминација тужиоца и да није повређено начело једнаких права и обавеза.

Осталим наводима ревизије понављају се жалбени разлози о којима се другостепени суд већ изјаснио, дајући разлоге које прихвата и Врховни касациони суд.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић